

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. május 5.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. május 5. 9:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszlelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Figyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Róma történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„Mihelyt megkezdődött a [tengeri] ütközet, az egyik oldalon minden volt: vezér, matrózok, katonák; a másikon semmi, csak katonák. Kleopátra volt az első, aki futásnak eredt; Antonius inkább maradt a menekülő királynő, mint harcoló katonái mellett, és így [...] maga szökött meg seregétől. Katonái a vezér elvesztése után is sokáig – állhatatosan és bátran – harcoltak, amikor a győzelemre már nem volt reményük, legalább a halálért.” (*Velleius Paterculus római történetíró, Kr. u. 1. század*)

a) Nevezze meg a forrásban leírt ütközet helyszínét! (0,5 pont)

b) Melyik évben zajlott az ütközet? (0,5 pont)

c) Mivel magyarázta a szerző az idézett részletben Antonius vereségét? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A győztesselel ellentétben nem rendelkezett hajóhaddal.
2. Gyávának bizonyult.
3. Súlyos hadvezetési hibát követett el.

d) Nevezze meg azt a politikust, aki megnyerte a forrásban leírt csatát és a polgárháborút is! (0,5 pont)

.....

e) Fogalmazza meg röviden, mi lett az ütközet következménye a Római Birodalom irányítására, politikai berendezkedésére nézve! (1 pont)

.....

f) Fogalmazza meg röviden, mi lett az ütközet következménye a Római Birodalom területi kiterjedésére nézve! Konkrét terület megnevezésével válaszoljon! (1 pont)

.....

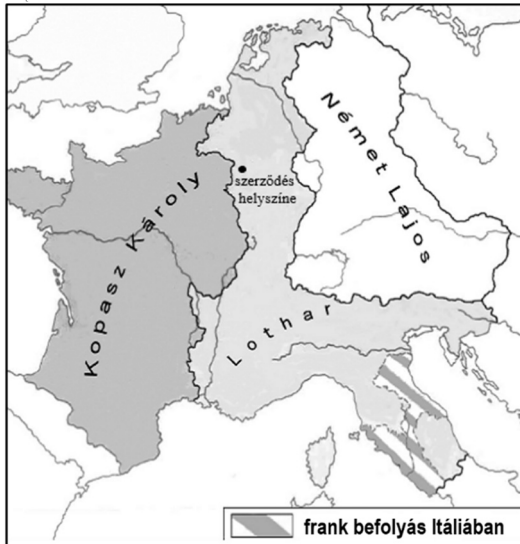
4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a Frank Birodalom történetével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „És akkor a tiszteletre méltó és kegyes főpap a saját kezében tartott igen értékes koronával megkoronázta őt. Károlyt [...] császárrá emelték. A szent helytartó és főpap szentelt olajjal felkenete Krisztus legkiválóbb fiát, Károly királyt, ott mindjárt, a mi Urunk Jézus Krisztus születése napján.” (Középkori évkönyv, 9. század)

B)

A Frank Birodalom felosztása

a) Adja meg az A) betűjelű forrásban leírt, illetve a B) betűjelű térképvázlaton ábrázolt események idejét (évszám) és helyét (település)! Írja a válaszokat a táblázat megfelelő mezőibe! (Elemenként 0,5 pont.)

Forrás betűjele	Évszám	Település neve
A)		
B)		

b) Nevezze meg azt a tisztséget / méltóságot, amelyre a forrás aláhúzott részei vonatkoznak! (0,5 pont)

.....

c) Adja meg annak az ünnepnek a köznapi elnevezését, amelynek idején az A) betűjelű forrásban leírt esemény történt! (0,5 pont)

.....

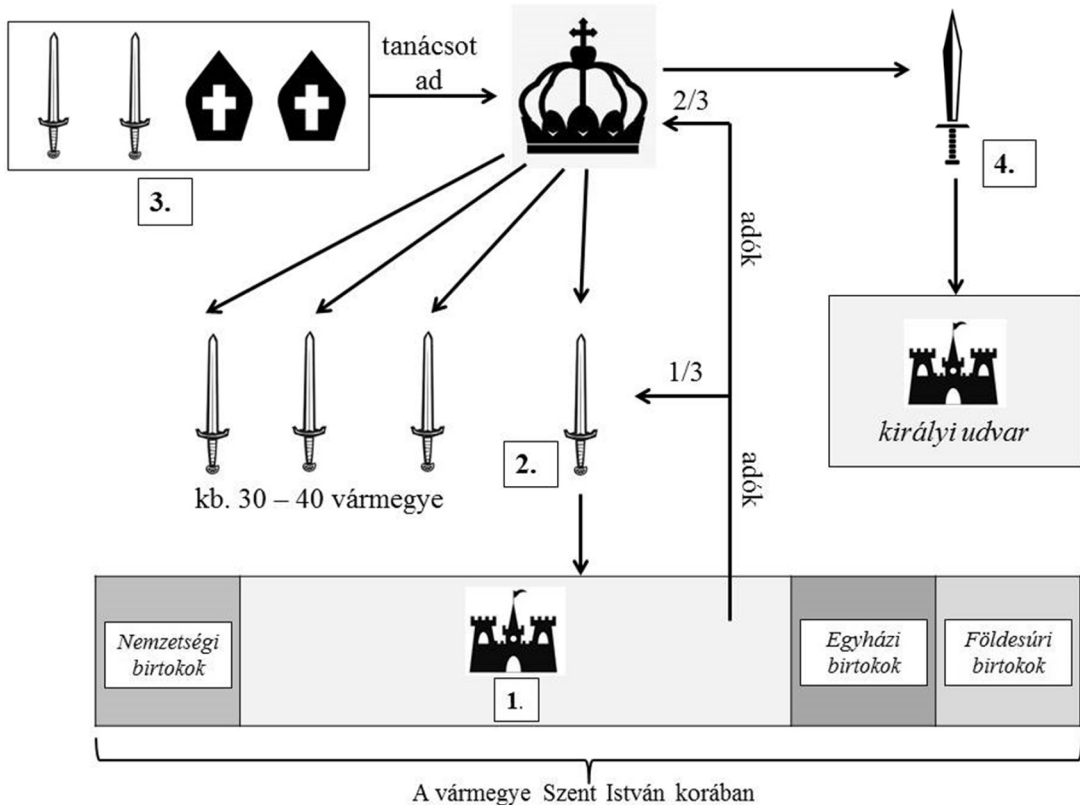
d) Minek a fejében fogadta el a B) betűjelű térképvázlaton csikozással jelölt állam a frank uralkodó befolyását? (1 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat a középkori Magyarország történetéhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!

Közigazgatás és államszervezet Szent István korában

- a) Nevezze meg az ábrán 1. sorszámmal jelölt birtoktípust! (0,5 pont)
- b) Nevezze meg az ábrán 2. sorszámmal jelölt tisztséget! (0,5 pont)
- c) Nevezze meg az ábrán 3. sorszámmal jelölt intézményt! (0,5 pont).....
- d) Nevezze meg az ábrán 4. sorszámmal jelölt országos főméltóságot! (0,5 pont)

.....

e) Magyarázza meg az ábra és ismeretei alapján, mi tette lehetővé, hogy Szent István király korában a királyi hatalomgyakorlás költségeit komolyabb regáléjüvedelmek nélkül is fedezték az uralkodói jüvedelmek! (1 pont)

.....

.....

f) A korszakban a királyi udvarnak nem volt állandó székhelye. Magyarázza meg, miért volt fontos, hogy a király és udvartartása körbejárjon az országban! (1 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**4. A feladat az Amerikai Egyesült Államok létrejöttével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„Engedtessek meg nekünk, hogy tényeket terjesszünk a pártatlan világ elé. [Nagy-Britannia] [...]

[1.] megakadályozta a külföldiek honosítására vonatkozó törvények végrehajtását; [...] és megnehezítette új földek birtokbavételét. [...]

[2.] Olyan jogrendnek vetett alá minket, amely idegen az alkotmányunktól, és amelyet nem ismernek el a törvényeink; Hozzájárulását adta ehhez az állítólagos törvényhozáshoz abból a célból: [...]

[3.] Hogy elzárhassa kereskedelmünket a világ minden népétől;

[4.] Hogy beleegyezésünk nélkül adókkal sújthasson minket; [...]

[5.] Hogy felfüggeszthesse törvényhozásunkat, önmagát nyilvánítván olyan hatalommá, amely a mi ügyeinkben hivatott törvényt hozni. [...]

Mi tehát az Amerikai Egyesült Államok képviselői, általános kongresszusba összegyűlve [...] ünnepélyesen kinyilvánítjuk, hogy minden politikai kötelék, amely e gyarmatokat Nagy-Britanniához fűzte, megszakadt.” (Nyilatkozat)

a) Melyik évben keletkezett az idézett dokumentum? (0,5 pont)

b) Az amerikai gyarmatok mely sérelme jelenik meg az 1-es, 2-es, 4-es és 5-ös számmal jelölt intézkedések mindegyikében? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A gyarmati öngazgatás korlátozása.
2. A gyarmatok gazdasági kizsákmányolása.
3. A gyarmatok összefogásának akadályozása.

c) Milyen közvetlen gazdasági célja volt Nagy-Britanniának a forrásban a 3-as számmal jelölt intézkedéssel? (1 pont)

.....

d) Magyarázza meg, miért került sor a hétéves háborút követően a 4. pontban szereplő brit intézkedésekre! (1 pont)

.....

.....

e) Melyik politikai lépésüket indokolták az amerikaiak az idézett dokumentumban sorszámokkal jelölt állítások megfogalmazásával? (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. A feladat a Rákóczi-szabadságharccal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Régi dicső szabadságunknak és legfelső törvényes jussunknak erejével, [...] teljes jókedvünkből és szabad akaratunkból Hazánkban interregnumot lenni vallunk, tudniillik: Országunkat király nélkül lenni jelentjük és hirdetjük.” (Országgyűlési határozat)

B) „Ilyetén állapotokra lévén Országunknak jutása, e mostani hadakozásunknak továbbvaló folytatásához, [...] két millió pénzbeli segítségadást rendeltünk közöttünk, Országunkban kiszedetni.” (Országgyűlési határozat)

C) „Gondoskodni fog lakóhelyükről is a hajdúvárosok mintájára különleges kiváltságok adományozásával.” (Országgyűlési határozat)

D) „Végül megegyeztek abban, hogy a vezér címe az ország nyelvének szellemében olyan fejedelmet jelöljön, aki vezérel [...]. Megegyeztek abban, hogy a szenátorok száma huszonnégy legyen, de feltétlenül azt akarták, hogy én nevezem ki őket. Ennek az ajánlatnak három napig ellenálltam. [...] De amikor láttam, hogy a rendek sohasem tudnának megegyezni a választásban, kijelenttem, hogy szívesen neveznék ki azok közül, akiket a rendek ajánlanak e méltóságra.” (Visszaemlékezés)

E) „Az ország ünnepélyes ajánlatával: Rákóczi vegye birtokába Erdélyt azon mód szerint, miként elődei bírták.” (Erdélyi vármegyék követeinek felkérése)

F) „Gróf Bercsényi Miklós Úr, locumtenensnek declaráltatik [helytartónak nyilvánítottatik] [...] kinek is hatalom [...] adatik, hogy felséges Vezérő Fejedelmünk jelen nem léteben, [...] a Senatussal együtt minden politikai hadi, törvényes, és oeconomiai [gazdasági] dolgokat, azoknak mivoltához képest folytathasson.” (Országgyűlési határozat)

Rendelje az állításokhoz a hozzájuk kapcsolódó forrás betűjelét! Írja a forrás betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Két betűjel kimarad.

Állítás	Forrás betűjele
a) Rákóczi őseire utalva magyarázza a jogát a fejedelmi címre.	
b) Egyszeri alkalommal közteherviselést vezet be.	
c) A trónfosztással visszaállítja a királyválasztás szabadságát.	
d) A katonáinak biztosítja a személyi szabadságot.	

e) Karikázza be annak az egyetlen állításnak a sorszámát, amely a D) és az F) betűjelű forrásban leírtakat magyarázza!

1. Rákóczi abszolutista államot hozott létre.
2. Rákóczi megosztotta hatalmát a rendekkel.
3. Rákóczi polgári alkotmányos rendszert vezetett be.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Nevezze meg szakkifejezéssel a D) és az E) betűjelű forrásban leírt események következtében kialakuló közjogi viszonyt Magyarország és Erdély között!

.....

g) Melyik évben keletkezett az A) betűjelű forrásban idézett országgyűlési határozat?

.....

h) Mi lehetett Rákóczi célja az A) betűjelű forrásban leírt döntéssel? Karikázza be az egyetlen helyes magyarázat sorszámát!

1. A Habsburgokkal való kiegyezés esélyét akarta növelni.
2. A döntés célja a nemesi adómentesség helyreállítása volt.
3. Rákóczi a független állam megteremtésével külföldi szövetségesek megnyerésében bízott.

4 pont	
--------	--

**6. A feladat az ipari forradalomhoz kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A)

Észak-angliai bányavidék (rézkarc, 1813)

Nevezze meg, mire használták a bányászatban az A) betűjelű képen látható két, a) és b) betűvel jelölt gőzgépet! (Elemenként 1 pont.)

a)

b)

c) Nevezze meg a hatékonyan működő, modern gőzgép feltalálóját! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Magyarázza meg röviden, miért segítette a bányászat bővülése a gőzgépek elterjedését!
(1 pont)

.....

e) Magyarázza meg röviden, miért segítette a gőzgépek elterjedése a bányászat bővülését!
(1 pont)

.....

f) Karikázza be a mondat egyetlen helyes befejezésének sorszámát! (0,5 pont)

A kőszén Angliában a faszén helyett kezdték alkalmazni, mert...

1. egyszerűbb és olcsóbb volt a kitermelése, és ezáltal kevesebb tőkét és kisebb szaktudást igényelt.
2. a faszén biztosító erdők nagyon megfogyatkoztak a bányászat, az építkezés és a hajógyártás következtében is.
3. elégetése kevésbé káros a környezetre, hiszen évmilliókkal korábban élt növények maradványa.

B) „A vasút az egész világra hatást fog gyakorolni. A civilizáció magas fokát elért országokban hatalmas ipari fejlődést fog eredményezni [x]; gazdasági következményei kezdettől fogva óriásiak lesznek, és felgyorsítják a társadalom fejlődését is. De erkölcsi következményei még nagyobbak lesznek, mint anyagi hatásai, különösen azon nemzeteknél, melyek még némileg lemaradtak a modern népekhez való felzárkózás útján. Számukra a vasút több lesz a gazdagodás eszközénél, kezükben fegyver lesz, melynek segítségével legyőzhetik a maradi erőket, melyek ipari és politikai gyermekkorban tartják őket [g].” (Cavour, *Olaszország későbbi egyesítője és első miniszterelnöke, 1846*)

Magyarázza meg konkrét példával a B) betűjelű forrás aláhúzott és [g] betűvel jelölt részeit! Segítségül és mintaképpen egy magyarázatot adunk. (Elemenként 1 pont.)

x) A vasútépítés megrendeléseket jelentett a nehéziparnak *vagy* A vasút új piacokat kapcsolt be a gazdaságba *vagy* A vasút olcsóbbá tette az iparcikkek szállítását is.

g)

Nevezzen meg két – eltérő fizikai elven és más üzemanyaggal működő – erőgépet (motort), amelyek a második ipari forradalom során kezdték a gőzgépet háttérbe szorítani!
(Elemenként 1 pont.)

h)

i)

8 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A feladat Magyarország dualizmus kori történetével kapcsolatos.

A források a korabeli társadalomra és életmódra jellemző jelenségekhez vagy eseményhez kapcsolódnak. Írja be a táblázatba a két hiányzó jelenség vagy esemény megnevezését egy-egy **idegen eredetű** szakkifejezéssel! Írja az egyes szakkifejezésekhez tartozó két-két forrás betűjelét a megfelelő sorokba! *Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad.*(Elemenként 0,5 pont.)

A) „A törvényhozás a honalapítás ezredik évfordulójának maradandó emlékekkel való megörökítése céljából elhatározza, hogy [...] Budapesten a városligetnek az Andrassy út és a tó közötti részében a honalapító Árpádot és a nemzet egész történelmi múltját megörökítő emlékművet állít.” (Törvény)

B)

Plakát, 1912 körül

C)

Lehár Ferenc operettjének bemutatója, 1910

D) „Összegyűlt embersokaság és összekerült fajok csak az egységes és közös kultúra jegyében élhetnek. Ez a kultúra pedig csak a magyar lehet. [...] Nem a faji tulajdonságok a döntők itt minálunk, a faji kérdés mellékes. [...] A magyar nyelv az egységes kultúra, a valóságos politikai egység és a nemzeti élet eszköze. Ezen fordul meg a kérdés.” (Balogh Ernő függetlenségi képviselő beszéde, 1908)

E) „A főváros már felöltötte a díszet. Zászlók lobognak mindenfelé. A házakon óróról-órára több az ékítés, az erkélyeket, párkányokat drapériák [textíliák] vonják be [...]. Nagy létrákon és emelvényeken dolgoznak a világítás előkészületein, fölvezetik a gázt és villámot az épületek tetejéig. Sürgés-forgás mindenfelé, nemcsak az utcán, hanem az üzletekben is. [...] Az udvar Budapesten. A királyi pár még az ünnepélyek kezdete előtt megérkezett. Ily nagy kísérettel az udvar még nem időzött a magyar fővárosban. [...] [József Ágost] főherceg és neje Augusztina hercegnő az ünnepélyekre szintén Budapestre érkeztek s azonnal a kiállítás megtekintésére siettek.” (A Vasárnapi Újság beszámolója)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

F)

Budapest lakosságának anyanyelv szerinti százalékos megoszlása (1880–1906)				
anyanyelv	1880	1890	1900	1906
magyar	56,7	67,1	79,6	85,1
német	34,3	23,7	14,0	9,4
szlovák	6,1	5,6	3,4	2,6
egyéb	2,9	3,6	3,0	2,9

G)

Magyarország és Budapest lakossága 1869–1910 (fő)		
Év	Magyarország	Budapest
1869	13 660 000	269 000
1910	18 260 000	880 000

Jelenség vagy esemény szakkifejezése	Betűjelek	
a)		E
b)		F
c) tömegkultúra		

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A feladat az első világháborúhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország és Oroszország elismeri [1.] jogát a 4. cikkelyben meghatározott, a/az [2.] -hoz tartozó területek bekebelezésére.

Az [...] említett területek határai a következők szerint határozatnak meg:

Ez a határvonal [...] a Tisza folyását követi, egészen a Szamos beömlése után négy kilométerre lévő pontig, majd [...] délnyugat felé fordul és egy Debrecentől hat kilométerre lévő pontjáig, majd [...] a Tisza folyása mentén halad a vonal egészen a Dunába való ömléséig s végül a Duna mentét követi [1.] jelenlegi határáig. [...]

Egyrésztől Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország és Oroszország, másrésztől [1.] kötelezik magukat, hogy sem különbékét, sem általános békét másként, mint együttesen és egy időben, nem kötnek.” (Nemzetközi szerződés, 1916)

B) „Egyrésztől Németország, [2.], Bulgária és Törökország, másrésztől [1.] kijelenti, hogy véget ér a köztük lévő hadiállapot. A szerződő felek elhatározták, hogy a továbbiakban békében és barátságban élnek egymással. [...]

[1.] átengedi Bulgáriának azt a [korábbi] Bulgáriához tartozó területet [ti. Dobrudzsát], amely az 1913-as [...] békeszerződés eredményeként került hozzá [...]. A Szövetséges Hatalmak képviselőiből álló bizottság a békeszerződés aláírása után azonnal meghatározza és a helyszínen kijelöli a Dobrudzsa új határvonalát.” (Békeszerződés, 1918. május 7.)

a) Nevezze meg a forrásokban [1.] sorszámmal jelölt államot! (0,5 pont)

.....

b) Nevezze meg a forrásokban [2.] sorszámmal jelölt államot! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg közismert nevén azt az első világháborús szövetségi rendszert, amelyet a B) betűjelű forrás „Szövetséges Hatalmak” néven említ! (0,5 pont)

.....

d) Melyik állam lépett be az [1.] sorszámmal jelölt államhoz hasonló körülmények között, de ahhoz képest egy évvel korábban a világháborúba? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Egyesült Államok

2. Franciaország

3. Olaszország

4. Nagy-Britannia

e) Fogalmazza meg, hogy az A) jelű dokumentum mely rendelkezését szegte meg az [1.] sorszámmal jelölt állam a B) jelű dokumentum aláírásával? (1 pont)

.....

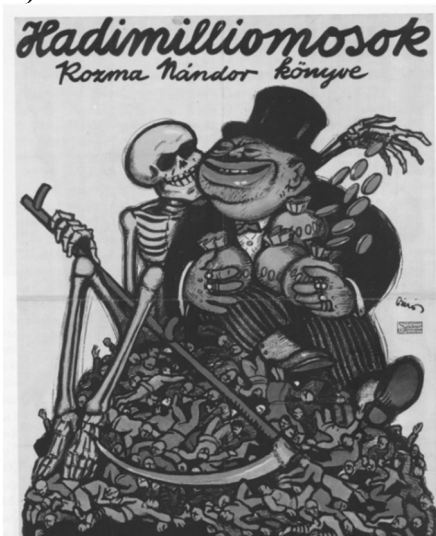
3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat Magyarország 1918 és 1945 közötti történetével kapcsolatos.

Oldja meg az antiszemita megjelenési formáira vonatkozó feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

Egy 1918-ban megjelent antiszemita könyvet népszerűsítő plakát

B)

Antiszemita rajz a Tanácsköztársaság bukása után (A kép jobb alsó sarkában a felirat: „MINDEN A MIÉNK!” A bal oldali alak karszalagjának felirata: „népbiztos”. A népbiztosok a Tanácsköztársaság kormányának tagjai voltak.)

C)

Antiszemita plakát, 1944

a) Fogalmazza meg röviden, mivel vádolja a zsidókat az A) és B) betűjelű plakát egyaránt! (1 pont)

.....

b) Fogalmazza meg röviden, mely – a zsidókkal kapcsolatos – előítélet jelenik meg a B) és a C) plakáton egyaránt! (1 pont)

.....

D) „Az egyensúlynak megbontását, amelyet a zsidóságnak az egyes gazdasági foglalkozásokban való aránytalan elhelyezkedése jelentett, még inkább jelentőssé tette az a körülmény, hogy a lakosságnak ez a rétege jelentős többségében nem érezte át a nemzet történeti hagyományait [...].

Szükség van [e törvényre] [...] a területében, népességében, de gazdasági lehetőségeiben is megcsonkított ország nem zsidó fiatal értelmiségének jogos elhelyezkedési és kereseti igényeinek méltányos kielégítése szempontjából [...]” (Az 1938. évi XV. törvény cikk, az első zsidótörvény indoklása)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Nevezze meg azt a konkrét történelmi eseményt, amelyre az idézett forrás aláhúzott része utal! (0,5 pont)

.....

d) Melyik igaz a felsorolt állítások közül az első zsidótörvényre? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Megnehezítette a zsidók bejutását az egyetemekre.
2. Korlátozta a zsidók arányát egyes pályákon.
3. Kötelező munkaszolgálatot írt elő a zsidók számára.

e) Milyen tekintetben mond ellent az első zsidótörvény indoklása a dualizmus kori kormányzati felfogásnak? Magyarázza meg a következő idézet alapján! (1 pont)

E) „Huszonöt éve annak, hogy az izraeliták a polgári és politikai jogok tekintetében a keresztényekkel egyenjogúsítottak, s ez idő óta a közélet minden vonalán közreműködve nem egy bizonyítékát szolgáltatott annak, hogy erős nemzeti érzéstől áthatva részt akarnak venni a magyar nemzeti állam teljes kiépítésében.” (Egy dualizmus kori törvénycikk indoklása)

.....

.....

4 pont	
--------	--

10. A feladat a hidegháborúval kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Rendelje a forrásokot a táblázatban szereplő hidegháborús konfliktusokhoz! Írja a forrás betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A) „[A terület] újraegyesítése fokozatosan, békés eszközökkel [...] megbeszélések és egyezmények útján megy majd végbe [...]. A 17. szélességi körnél húzódó katonai demarkációs [fegyverszüneti] vonal csak átmeneti és nem politikai vagy területi határ, ahogy azt az 1954-es Genfi Konferencia Zárónyilatkozatának 6. cikke tartalmazza.” (Békeszerződés)

B) „A Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság vitás kérdéseiket kizárólag békés úton rendezik és tartózkodnak az erőszakkal való fenyegetőzéstől, illetve az erőszak alkalmazásától.” (Megbékélési szerződés)

C) „A [...] Csatorna Társaság ezennel állami tulajdonba kerül. Összes javai és jogai, valamint az azokkal kapcsolatos kötelezettségei az államra szállnak át.” (Törvény)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

D) „Katonai demarkációs [fegyverszünet] vonalat kell megállapítani, és mindkét fél tartozik visszavonni fegyveres erőit ettől a vonaltól két-két kilométerre, hogy demilitarizált [fegyvermentes] övezet teremtsenek. [...] A demilitarizált övezetnek a katonai demarkációs vonaltól délre fekvő részében a polgári közigazgatásért és a segélyezés megszervezéséért az ENSZ haderejének főparancsnoka felelős.”
(*Fegyverszüneti egyezmény*)

E) „Azt mondja, Önt nyugtalanítja [...] [ez az ország], mert 90 tengeri mérföldre fekszik az Amerikai Egyesült Államok partjaitól. Viszont Törökország mellettünk kerül el. [...] Ön úgy véli, joga van biztonságot követelni saját országának és követelni azoknak a fegyvereknek az eltávolítását, amelyeket Ön támadónak nevez. [...] Mi hajlandóak vagyunk kivonni [...] azokat. [...] Az Önök képviselői azt jelentsék be, hogy az Egyesült Államok [...] kivonja a maga hasonló eszközeit Törökországból.”
(*A szovjet pártfőtitkár üzenete az Egyesült Államok elnökének*)

Hidegháborús konfliktus megnevezése	Forrás betűjele
a) Szezei válság	
b) Kubai (karibi) válság	
c) Koreai háború	
d) Vietnámi háború	

F)

Korabeli brit karikatúra, a kép jobb oldalán Kennedy

e) Melyik hidegháborús konfliktushoz köthető az F) betűjelű karikatúra? A táblázatban szereplők közül válasszon! (0,5 pont)

.....

f) Nevezze meg a karikatúra bal oldalán látható politikust! (0,5 pont)

.....

g) Magyarázza meg a karikatúra alapján, miért nem vezetett fegyveres összecsapáshoz a karikatúrához köthető konfliktus! (1 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**11. A feladat a magyar rendszerváltozáshoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „A népfelkelés szó azért különösen jó, mert nem hordoz szovjetellenes tartalmat, de antisztálinista, és kielégíti jelen pillanatban azokat is, akik egyébként ezt túlhajtó, másik variációt dédelgetnek magukban, a forradalom, nemzeti forradalom és függetlenségi háború, függetlenségi harc gondolatát. [...]z az összefüggés az, ami véleményem szerint a pártot kisegíti egy aktuálpolitikai kényszerből született fogalom fogságából anélkül, hogy teljes identitását és önbecsülését aláásná, anélkül, hogy az egész párttal szembenézve kellene itt valami különleges számonkérést és elszámoltatást véghez vinni. [...] Tehát nem arról van szó, hogy szakítani az ellenforradalom kategóriájával, hanem arról is, hogy ne hogy újra forradalom legyen a neve egyértelműen.” (Pozsgay Imre az MSZMP Politikai Bizottságának ülésén, 1989. február 7.)

Nevezze meg a következőkben meghatározott fogalmakat, melyeket a szöveges forrás is említ! Egy fogalom csak egyszer szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

a) A társadalmi-politikai rendszer gyökeres megváltoztatására irányuló, olykor erőszakos mozgalom:

.....

b) Egy ország önállóságának megteremtéséért vagy helyreállításáért folyó fegyveres küzdelem:

.....

c) Egy korábbi társadalmi-politikai rendszer helyreállítására és/vagy egy korábbi gyökeres változás ellen irányuló, olykor erőszakos mozgalom:

.....

d) Valamilyen hatalmi visszaélés ellen irányuló, nem mindig egyértelmű célú, spontán mozgalom:

.....

B) „Öröknýár: elmúltam 9 éves

a sír

NIncs sehol

a sír a gyilkosok

a test se I T T

(p. s.)

NIncs sehol

a test se O T T

egyszer majd el kell temetNI

a csont a gyilkosok

és nekünk nem szabad feledNI

NIncs sehol

a gyilkosokat néven nevezNI!”

a csont

(Nagy Gáspár verse, részlet, 1983)

e) Nevezze meg azt a történelmi eseményt, amelyhez az A) és a B) jelű forrás is kapcsolódik! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Nevezze meg azt a személyt, akinek a monogramját a vers több helyen is nagybetűkkel jelöli! Keresztnevet is írjon! (0,5 pont)

.....

g) Magyarázza meg saját szavaival, miért tiltották be a verset keletkezésének idején! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

12. A feladat a mai magyar állam működéséhez kapcsolódik.

Döntse el, hogy a sajtóhírek a választójog / szavazójog gyakorlásának mely eseményére vonatkoznak. Írjon „X” jelet a táblázat megfelelő mezőibe. Egy sorba egy „X” jelet írjon. (Elemenként 0,5 pont.)

a) „Ezek a várható mandátumok [...] 99,9 százalékos [országos] feldolgozottságnál: [az egyik párt] a szavazatok 52,14 százalékát kapta, ezzel 13 mandátumot szerzett.” (Sajtóhír, 2019)

b) „A tízezer főnél népesebb településeken három vagy négy szavazólapot kapnak a választók.” (Sajtóhír, 2019)

c) „A voksoláson három kérdésre lehetett igennel vagy nemmel válaszolni.” (Sajtóhír, 2018)

d) „A választás egyfordulós, a választópolgárok [csak a] kilenc pártlista egyikére szavazhatnak.” (Sajtóhír, 2019)

e) „Végül [a részvételi arány] nem ugrotta meg az érvényességi küszöböt.” (Sajtóhír, 2017)

f) „A [...] poszt Magyarországon jelenleg a legmagasabb közvetlenül választott tisztség, ez komoly legitimitást biztosít a betöltőjének.” (Sajtóhír, 2014)

g) „Magyarországot [...] 106 egyéni választókerületekre osztották, [...] ahhoz, hogy valaki egyéni jelölt legyen, 500 ajánlást kell gyűjteni az adott körzetben lakó választóktól.” (Sajtóhír, 2018)

h) „Töredékszavazat - Ezt azok a pártok kapják, amelyeknek a jelöltjei nem nyerték meg az evk-t [egyéni választókörzetet]. Ha egy jelölt [például] 8 ezer szavazattal lesz második, akkor az öt jelölő párt kap plusz 8 ezer szavazatot a listájára. De csak abban az esetben, ha az alulmaradt képviselőjelölt országos listát állító pártja listán bejut.” (Sajtóhír, 2018)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Országgyűlési választás	Önkormányzati választás	Európai Parlamenti választás	Népszavazás
a)				
b)				
c)				
d)				
e)				
f)				
g)				
h)				

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

1. Száray Miklós: Történelem 7. NT-17601
2. Sz. Jónás Ilona: Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény
<https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/kozepkori-egyetemes/ch03s03.html>
4. Az Amerikai Egyesült Államok népének Függetlenségi Nyilatkozata. Ford.: Vecseklőy József. Bp. é. n.
<https://mek.oszk.hu/02200/02256/02256.htm>
5. <http://www.onod.hu/index.php/2013-02-18-15-21-40/tortenelem/2-az-onodi-orszaggyules>
<http://www.onod.hu/index.php/2013-02-18-15-21-40/tortenelem/2-az-onodi-orszaggyules>
http://dload.oktatas.educatio.hu/erettsegi/feladatok_2013tavasz_kozep/k_tort_13maj_fl.pdf
<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Szoveggyujtemeny-szoveggyujtemeny-1/a-kuruc-kor-irodalma-A2A/ii-rakoczi-ferenc-1676-1735-A2C/emlekiratok-reszletek-A2D/rakoczi-ferenc-fejedelem-emlekiratai-a-magyarorszag-haborurol-1703-tol-annak-vegeig-A36/1705-A6F/>
<https://mek.oszk.hu/02100/02109/html/282.html>
<http://www.onod.hu/index.php/2013-02-18-15-21-40/tortenelem/2-az-onodi-orszaggyules>
6. George Walker metszete, 1813. New York Public Library
https://en.wikipedia.org/wiki/The_Costume_of_Yorkshire#/media/File:The_collier.jpeg
Cavour, Camillo: Des Chemins de fer en Italie címmel. *Revue Nouvelle*, 1846.
7. Az „1896. évi VIII. törvénycikk a honalapítás ezredik évfordulójának megörökítésére alkotandó művekről”
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=89600008.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D34>
Bíró Mihály plakátja, 1910-es évek <http://www.magyszeccessziohaza.hu/grafika.php>
Strelisky Lipót vagy Sándor fényképe, 1910, OSZK
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Strelisky_Fed%C3%A1k_S%C3%A1ri_mint_Ilona_%C3%A9s_a_ci_g%C3%A1nyok_1910.jpg9
Baloghy Ernő: A magyar kultúra és a nemzetiségek. Bp. 1908. Idézi: Hanák Péter: Polgárosodás és asszimiláció Magyarországon a XIX. században. *Történelmi Szemle* 1974/4.
https://tti.btk.mta.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1974_4/hanak.pdf
Az ezredéves ünnepélyek. Vasárnapi Ujság 1896/18. (május 3.)
Spira György–Vörös Károly: Budapest története IV. Bp. Akadémiai Kiadó 1978.
9. Bíró Mihály grafikája, 1918. <https://atankonyvontul.files.wordpress.com/2015/10/hadimilliosok.jpg>
Manno Miltiades grafikája, 1919.
<https://atankonyvontul.wordpress.com/2015/11/29/ellenforradalmi-korhangulat/#jp-carousel-666>
Szennik György grafikája, 1944.
https://fortepan.hu/hu/photos/?q=liss%C3%A1k%20tivadar&year_from=1944&year_to=1990 (adományozó: Lissák Tivadar; képszám: 72910)
Az „1895. évi XLII. törvénycikk indokolása az izraelita vallásról”
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=89500042.TVI&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D44>
Az „1938. évi XV. törvénycikk indokolása a társadalmi és a gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról”
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=93800015.TVI&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D50>
14. Ilja Ehrenburg: Emberek, évek, életem. Ford.: Wessely László, Elbert János. Bp. 1963.
J. V. Sztálin: A gazdasági vezetők feladatairól. Beszéd a szocialista ipar funkcionáriusainak első öszzszövetségi konferenciáján. 1931. február 4. Sztálin művei, 13. Bp. 1951.
10. http://www.grotius.hu/doc/pub/WDRPRR/P%C3%A1rizsi_b%C3%A9ke-meg%C3%A1llapod%C3%A1s_a_vietnami_h%C3%A1bor%C3%BA_befejez%C3%A9s%C3%A9r%C3%B4l.pdf
Halmosy Dénes: Nemzetközi szerződések 1945 – 1982, Gondolat, Bp., 1985.
<https://classemediadupaty.org/2018/06/17/la-guerre-froide-a-travers-des-caricatures/>
11. Rainer M. János: A Kádár-korszak 1956–1989. Kossuth Kiadó, Budapest, 2013. Boronkai Szabolcs–Kaposi József–Katona András–Száray Miklós: Történelem 12. NT-17442 Oktatókutatató Intézet
Nagy Gáspár összegyűjtött versei. Szerk.: Görömbei András, Püski Kiadó, Bp. 2011.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	8	
	7. feladat	3	
	8. feladat	3	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. május 5.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. május 5. 9:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítse vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A középkori egyetemek	rövid
	1849 után	14.	A szovjet iparfejlesztés	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Magyarország népessége a 18. században	hosszú
	1849 után	16.	Az állam újraelosztó szerepe	hosszú
Komplex	—	17.	A magyar haderő szervezeti keretei (1848–1920)	korszakokon átívelő
	—	18.	A nyugati és a keleti kereszténység	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a középkori művelődéssel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a középkori egyetemek kialakulását és működését!

„A következőképpen rendelkezünk: senki se adjon elő Párizsban a tudományokról életének huszonegyedik éve előtt, és legalább hat évet hallgassa tudományát mielőtt előadni kezdene [...]; erkölcsi feddhetetlenek legyenek, és mindazokat, akik elő akarnak adni, olyan módon vessék alá vizsgának, ahogyan az rögzítve van a Párizs érseke által kiadott iratban, amely azt a megegyezést tartalmazza, amely a kancellár és a diákok között jött létre, s melyet megerősített és támogatott a Pápa őszentségének megbízottja.” (Robert Courcon pápai követ, 1215)

A párizsi egyetem bölcsészkarán sikeres vizsgát tett külföldi diákok származási hely szerinti megoszlása 1333 és 1452 között	
Sikeres vizsgát tett hallgatók száma (fő)	Származási hely
1116	német területek
229	Skócia
79	skandináv térség
18	Csehország
11	Magyarország
4	Lengyelország
339	ismeretlen

14. A feladat a két világháború közötti Szovjetunióval kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, miként biztosította Sztálin a szovjet ipar gyors fejlődését! Válaszában térjen ki arra is, mi volt az erőltetett iparosítás fő célja!

„1932 nyarán és őszén sokat utaztam a Szovjetunióban. [...] Ismét láthattam a batus emberekkel túlsúfolt vasúti csomópontokat, folyt a nagy népvándorlás. A [...] parasztok elhagyták falvaikat. [...] Egyes városok viharosan nőttek. [...] A Moszkva-Donyec-medence [vasúti] fővonal építkezésén részt vettem egy gyűlésen. Egy báránybőr sapkás, cserzett arcú kubikos [idénymunkás] kért szót. »Százszor boldogabbak vagyunk az átkozott kapitalistáknál! Azok csak zabálnak, zabálnak és megdöglenek; maguk sem tudják, miért élnek. [...] De mi jól tudjuk, hogy miért élünk: a kommunizmust építjük.«” (Ilja Ehrenburg szovjet író visszaemlékezése)

„Néha azt kérdezik, nem lehetne-e az ütemet kissé lassítani, haladásunkat kissé fékezni. Nem, elvtársak, nem lehet! Nem lehet lassítani az ütemet. Ellenkezőleg, gyorsítani kell, amennyire erőnkől telik [...]. A régi Oroszország történelme egyebek között abból állt, hogy elmaradottsága miatt szüntelenül verték. Verték a mongol kánok. Verték a török bégek. Verték a svéd hűbérurak. Verték a lengyel pánok [főnemesek]. [...] Mi a gazdasági téren 50-100 évvel elmaradtunk a fejlett országok mögött. Ezt a távolságot 10 év alatt kell befutnunk. Vagy befutjuk, vagy eltipornak bennünket.” (Sztálin beszéde, 1931)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

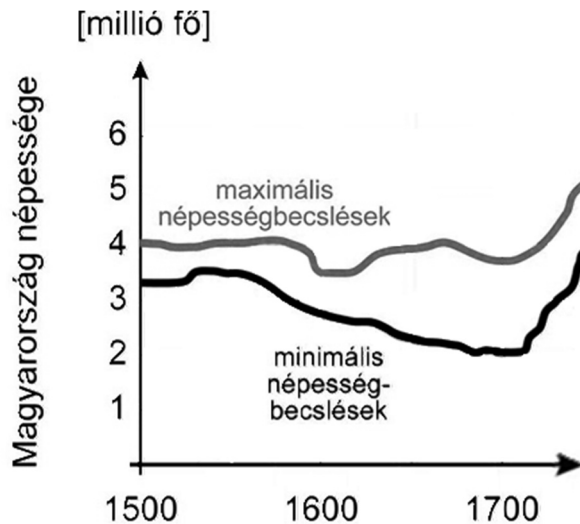
.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat Magyarország kora újkori történetéhez kapcsolódik. (hosszú)

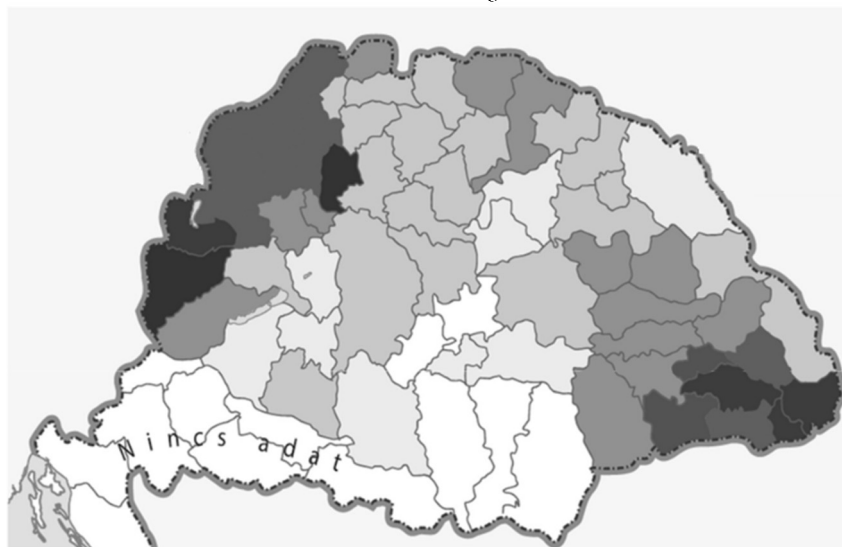
Mutassa be a források és ismeretei segítségével milyen folyamatok és intézkedések járultak hozzá a 18. századi Magyarország népességének növekedéséhez! Válaszában térjen ki az előzményekre, valamint a magyarok etnikai arányának változására is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

Magyarország népességének alakulása a 16–17. században

Hasznosított földterület aránya a korábbi Hódoltság területén a 18. században (%)	
1720	1780
2,5	17,0

„Ő legszentebb felsége jószágosan meg fogja engedni, hogy bármely szabad embert, hat éven keresztül minden közadófizetéstől való mentesség feltétele mellett az országba hívhassanak, és hogy e szabadságot országszerte kihirdessék. Hogy pedig ez iránt a nyílt parancsokat a Római Szent Birodalomban [Német-római Birodalomban] s Ő legszentebb felsége szomszéd országaiban és tartományaiban is kihirdethessék: ezt az említett Szent Birodalom s a szomszéd országok és tartományok rendjeivel kell elhatározni.” (Az 1723. évi törvényekből)

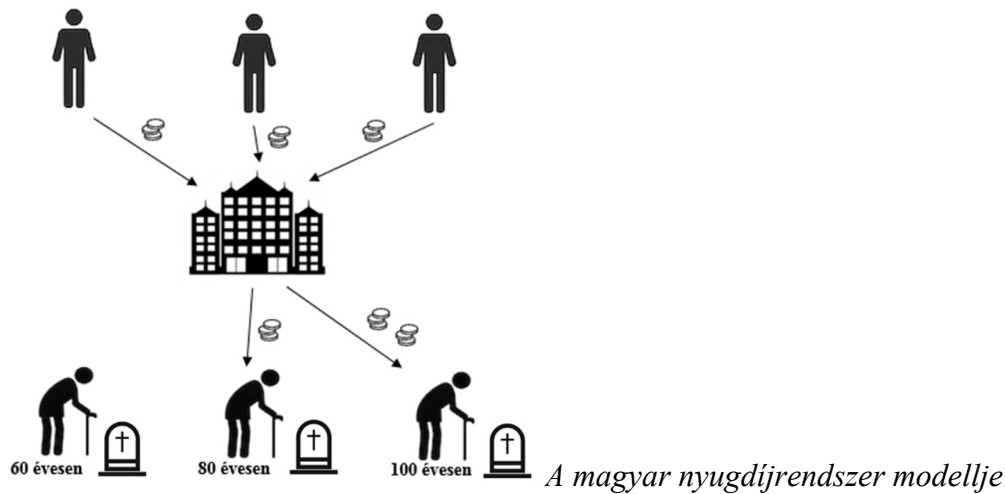

Magyarország népsűrűsége 1720 körül
(A sötétebb árnyalat magasabb népsűrűséget mutat.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat a jelenkori Magyarországhoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az állam pénzbeli újraelosztó szerepét a mai Magyarországon! Válaszában az újraelosztás céljára, bevételi forrásaira, valamint egyes területeire összpontosítson!

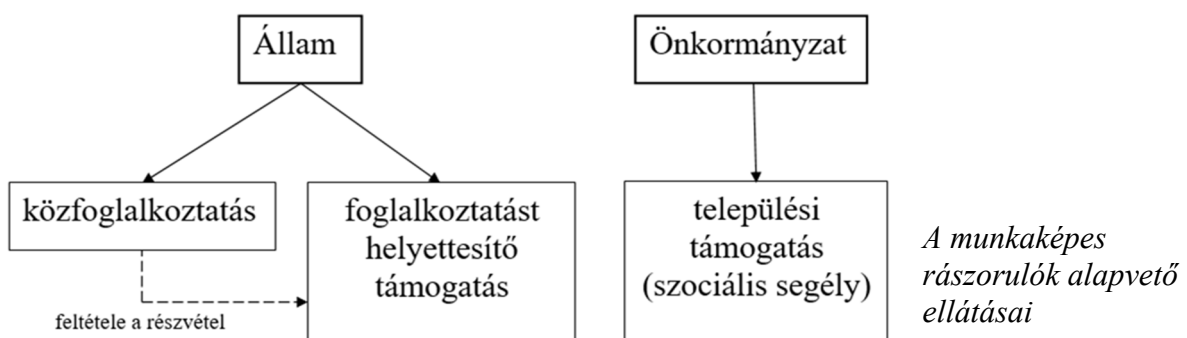

„Gyermekgondozási díjra jogosult a biztosított szülő, ha a gyermek születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt [...]. A gyermekgondozási díj [...] a gyermek 2. életévének betöltéséig jár. [...] A gyermekgondozási díj összege [...] a naptári napi alap* 70%-a.”

„Gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult a szülő [...] a gyermek 3. életévének betöltéséig [...]. A gyermekgondozást segítő ellátás havi összege gyermekenként [...] azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével. (Törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól, 1998; törvény a családok támogatásáról, 1998)

*A biztosított utolsó 180 napi jövedelmének átlaga

„Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki álláskereső, az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap[on keresztül biztosított volt] [...], munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. [...] Az álláskeresői járadék összegét [...] az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben [...] [szerzett jövedelme] alapulvételével kell kiszámítani. [...] Az álláskeresői járadék napi összege [...] [ezen jövedelem] 60 százaléka. [...] Az álláskeresői járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.” (Törvény a munkanélküliek ellátásáról, 1991)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a magyar haderő történetéhez kapcsolódik. (komplex – korszakokon átívelő) Mutassa be a magyar haderő szervezeti kereteinek változásait 1848 és 1920 között a következő szempontok alapján:

- magyarok a birodalmi hadseregben,
- az 1848–49-es honvédség megszervezése és megszűnése,
- a közös hadsereg és a Magyar Királyi Honvédség,
- a Vörös Hadsereg és a Nemzeti Hadsereg,
- a trianoni rendelkezések!

Ne eseménytörténetet írjon!

A birodalmi hadsereg huszárezredei 1848 elején		
A huszárezred neve	Toborzási területe	Állomáshelye
1. Császár-huszárezred	Nyugat-Dunántúl	Eszék (Magyarország)
2. Hannover-huszárezred	Erdély	Újpécs (Magyarország)
3. Ferdinánd-huszárezred	Buda környéke	Sárospatak (Magyarország)
4. Sándor-huszárezred	Partium	Bécs (Ausztria)
5. Radetzky-huszárezred	Nyugat-Dunántúl	Lodi (Észak-Itália)
6. Württemberg-huszárezred	Tiszántúl	Litvaberzseny (Magyarország)
7. Reuss-Köstritz-huszárezred	Dél-Dunántúl	Vicenza (Észak-Itália)
8. Koburg-huszárezred	Nyugat-Felvidék	Zolkiew (Galícia)
9. Miklós-huszárezred	Szlavónia	Prossnitz (Csehország)
10. Vilmos-huszárezred	Kelet-Felvidék	Tarnopol (Galícia)
11. Székely határőr huszárezred	Székelyföld	Sepsiszentgyörgy (Magyarország)
12. Nádor-huszárezred	Jászkunság	Saaz (Csehország)

„A kormány büntetésként az egész Kossuth-féle hadsereget – mind a reguláris honvédeket, mind a helyi milíciát, a nemzetőröket – be akarta sorozni a birodalmi lobogó alá. 1849. augusztus 20-án megparancsolták, hogy a toborzó állomásokon 100 000 embernek kell jelentkeznie. Ez komoly hibának bizonyult. Sem a hadsereg, sem a közigazgatás nem tudott ilyen nagyszámú újonccal törődni. Ráadásul 1849 elején már Kossuth sem tudott forradalmi hadseregébe elegendő katonát találni. [...] A besorozott honvédeket őrizni kellett. Egy pécsi transzportból [a Pécsről szállított katonák közül] például minden tizedik katona elszökött.” (Hidas I. Péter történész, 1993)

„1. § A honvédség a fegyveres erőnek [közös hadseregnek] kiegészítő része, háború idején a hadsereg támogatására és a belvédelemre, békében kivételesen a belrend és biztonság fenntartására is van hivatva.

2. § Ha háború veszélye fenyeget, a honvédség összehívása és mozgósítása részben vagy egészben csak Ő Felsége a király rendeletére történhetik a felelős [magyar] honvédelmi miniszter ellenjegyzése mellett.

3. § A honvédség kivételesen a magyar korona országain kívül is alkalmazható; de erre mindannyiszor a törvényhozás külön intézkedése szükséges. [...]

18. § A honvédség vezénnyelve a magyar, zászlója, Ő Felsége nevének jelvényei mellett, az ország színeit és a magyar állam címerét viseli.” (Az 1868. évi LXI. törvény)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Ezer évek tradícióit, ezer évek szolgásgát, ezer évek zsarnokságát kellett romba dönteni. Ehhez ötéves háború kellett, ehhez ezer és ezer halál kellett, hogy egy új győzelmes élet támadjon fel belőle. Ez az új győzelmes élet a pacifizmus [békevág] jegyében születik meg. [...] Nem kell hadsereg többé! Soha többé katonát nem akarok látni!” (*Linder Béla, a Károlyi-kormány hadügyminiszterének beszéde, 1918*)

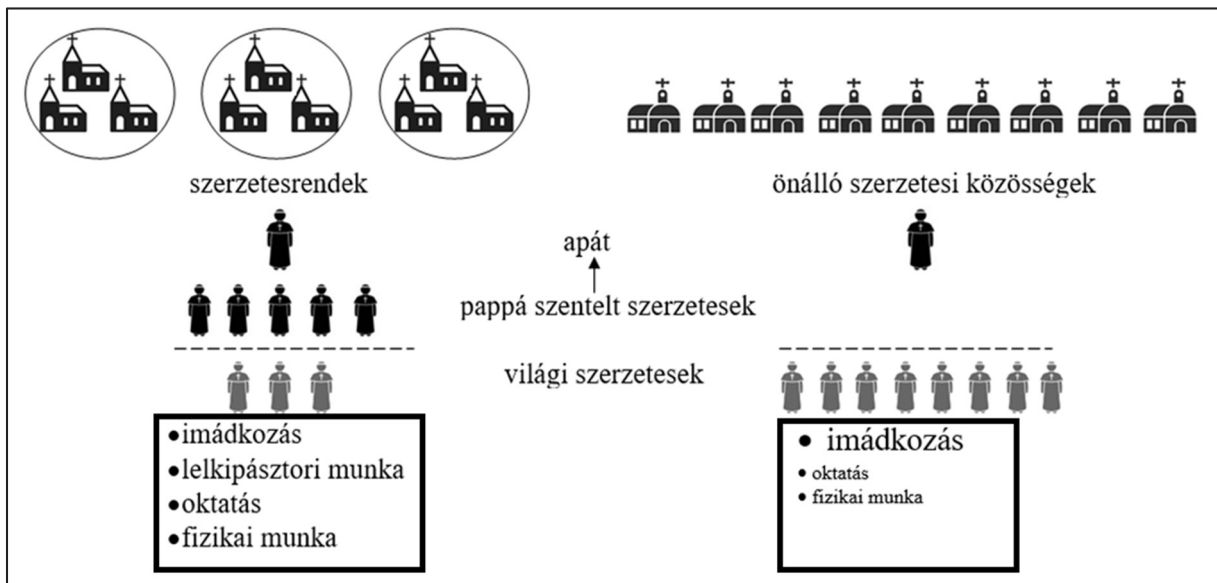
„Megörültem, amikor Károlyi Gyula gróf miniszterelnök még Aradról hozzám küldte az ellenkormány megbízottját azzal a felhívásával, hogy vállalam el az új nemzeti hadsereg felállítását és megszervezését. [...] Én természetesen nyomban ráálltam, hogy a hozzám intézett felhívásnak eleget tegyek. [...] Egyetlen repülőgépkőről röplapokat szórattam a vörös hadsereg vonala fölé és már másnap az az öröm ért, hogy egy teljesen felfegyverzett huszárszázad jelentkezett nálam szolgálatra. Egyenként az ország minden részéből érkeztek tisztek.” (*Horthy Miklós visszaemlékezése 1919-re*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat a középkori kereszténységhez kapcsolódik. (komplex – összehasonlító)
Vesse össze a források és ismeretei segítségével a nyugati és a keleti egyház szervezetét és működését a következő szempontok alapján:

- egyházi központ, hierarchia és egység,
- nyelvhasználat,
- szerzetesség,
- a cölibátus kérdése,
- egyházi építészet,
- a világi hatalomhoz való viszony!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

A nyugati és a keleti szerzetesség összehasonlító ábrája

„Teljességgel megtiltjuk a papoknak, [...] és szerzeteseknek, hogy ágyast tartsanak vagy házasságot kössenek. A szent kánonok parancsaival összhangban úgy határozunk, hogy a [papok által] már megkötött házasságokat fel kell bontani.” (A katolikus egyház I. lateráni zsinata, 1123)

„Aki nőtlenül lett pap, [...] az már ne házasodjon, [...] minden [...] pap számára tilos felszentelése után házasodni, és ha ezt merészelné tenni, tegyék le hivatalából. És ha bárki, aki belépne a papi rendbe, törvényes feleséget szeretne magának mielőtt [...] felszentelnék, tegyen így.” (Az I. trullai zsinat, amelynek határozata érvényben maradt a keleti egyházban, 692)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám	
		2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám	
		2	
Vizsgapont		22	

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

13. https://www.oktatás.hu/pub_bin/download/kozoktatás/erettsegi/feladatok2010osz/e_tort_10okt_fl.pdf
<https://mek.oszk.hu/14100/14166/14166.pdf>

15. Száray Miklós: Történelem II. (forrásközpontú történelem) Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2012. 2017. október, középszintű érettségi

17. https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Cs%C3%A1sz%C3%A1ri-Kir%C3%A1lyi_Hadsereg_1848-1849-ben
Hidas I. Péter: Pacifikálás. *Történelmi Szemle*, 1993/3–4.; net.jogtar.hu; Siklós András: Magyarország 1918–1919. Kossuth Kiadó-Magyar Helikon, 1978; Horthy Miklós: Emlékirataim. Európa Könyvkiadó Kft. 2019.

18. <https://sourcebooks.fordham.edu/basis/lateran1.asp>, http://allholyspirit.ne.goarch.org/about-orthodoxy/canon/ecf37the_canons_of_the_council_in_tru-bfb.html

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző